

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-41>

REGULATION OF THE PROTECTION OF PRIVATE INVESTORS' INTERESTS IN EU LEGISLATION

РЕГУЛЮВАННЯ ОХОРОНИ ІНТЕРЕСІВ ПРИВАТНИХ ІНВЕСТОРІВ В ЗАКОНОДАВСТВІ ЄС

Vazhynskiy V. M.

*Professor at the Department of Law
and Humanities
Ivano-Frankivsk Branch of the Open
International University for Human
Development "Ukraine"
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Важинський В. М.

*професор кафедри права
та гуманітарних дисциплін
Івано-Франківська філія
Відкритого міжнародного
університету розвитку
людини «Україна»
м. Івано-Франківськ, Україна*

Україна свого часу взяла на себе зобов'язання імплементації законодавства ЄС до законодавства України. Європа приділяє значну увагу «фінансовій інклюзії» та захисту прав громадян як споживачів фінансових послуг. До способів забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг відносять такі мінімальні стандарти у нормативних актах, зокрема, держав-членів ЄС: – відкритість і доступність інформації про послуги; – рівне ставлення до споживачів і чесна поведінка суб'єктів, які надають фінансові послуги; – захист персональних даних споживачів фінансових послуг; – наявність різноманітних механізмів захисту прав споживачів.

Фінансова інклюзія є стратегічним напрямом розвитку фінансового сектору і, на думку Світового банку, є необхідною передумовою для досягнення 7-ми із 17 Цілей сталого розвитку, визначених ООН. Зміст фінансової інклюзії передбачає, що будь-яка приватна особа чи суб'єкт господарювання має доступ до необхідних фінансових продуктів і послуг, які відповідають їхнім потребам: можливість проведення розрахунків, заощадження, кредити та страхування. Фінансова інклюзія передбачає реалізацію таких кроків: підвищення доступності та рівня користування фінансовими послугами; посилення захисту прав споживачів фінансових послуг; підвищення рівня фінансової грамотності населення.

Так, наприклад, до способів забезпечення захисту прав споживачів фінансових послуг відносять такі мінімальні стандарти у нормативних

актах, зокрема, держав-членів ЄС: – відкритість і доступність інформації про послуги; – рівне ставлення до споживачів і чесна поведінка суб'єктів, які надають фінансові послуги; – захист персональних даних споживачів фінансових послуг; – наявність різноманітних механізмів захисту прав споживачів [1-2].

Крім того, відповідно до положень Регламенту № 2017/2394 Європейського Парламенту та Ради ЄС від 12 грудня 2017 року про співпрацю між національними органами влади щодо виконання положень у сфері захисту прав споживачів і скасування Регламенту (ЄС) № 2006/20043 [2], для держав-членів ЄС було встановлено обов'язок обміну інформацією між компетентними органами держав-членів із питань забезпечення прав споживачів, забезпечення координації між регуляторами ринків тощо. Отже, визначено правила координації між уповноваженими національними суб'єктами для досягнення спільної мети – ефективного правового регулювання для запобігання порушенню прав споживачів у межах ЄС.

Відповідно до положень Директиви 2013/11/EU Європейського Парламенту та Ради від 21 травня 2013 року про альтернативні способи вирішення спорів споживачів та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 2006/2004 та Директиви 2009/22/ЄС [1] (Директиви про альтернативні способи вирішення спорів споживачів), для досягнення високого рівня захисту прав споживачів держави мають забезпечити функціонування механізму позасудового розгляду скарг споживачів у прозорий, безсторонній, швидкий, справедливий спосіб. Засобом гарантування захисту прав споживачів виступає запровадження механізмів альтернативних механізмів вирішення спорів. Можливість розгляду спору компетентним органом у короткий строк – основна перевага розгляду в позасудовій процедурі справ.

Тому Європейська Комісія з метою підтримки захисту прав споживачів фінансових послуг у 2010 році заснувала Групу споживачів фінансових послуг (Financial Services User Group, FSUG) як інструмент залучення споживачів фінансових послуг. Цей орган складається із представників споживачів, роздрібних інвесторів чи мікропідприємств (які є найбільш вразливими групами споживачів фінансових послуг) і фахівців у сфері фінансових послуг у контексті споживачів. Відповідно до положень ст. 1 Рішення Комісії С (2017) 359 від 30 січня 2017 року [3], завдання Групи споживачів фінансових послуг полягає у наданні рекомендацій (висновків, правових позицій тощо) Європейській Комісії під час підготовки та розроблення правових політик у сфері фінансових послуг, які можуть мати вплив на споживачів фінансових послуг.

Діяльність Групи споживачів фінансових послуг фінансується Європейською комісією.

Захист прав споживачів фінансових послуг проголошено одним із стратегічних напрямів розвитку фінансового сектору України на період до 2025 року. Відповідно до затвердженої регуляторами ринку фінансових послуг України Стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року [4], посилення захисту прав споживачів фінансових послуг має бути реалізовано шляхом розроблення та втілення нових підходів до регулювання поведінки учасників фінансового сектору, забезпечення прозорості інформації щодо фінансових послуг та продуктів і захист вкладників та інвесторів.

Важливим напрямом реформ публічного управління у сфері ринків фінансових послуг у світі є забезпечення публічного інтересу, що в свою чергу передбачає охорону і захист прав споживачів фінансових послуг, особливо таких груп, як фізичні особи, представники мікропідприємництва, малозабезпечені особи та мешканці сільських місцевостей, які належать до найбільш вразливих категорій користувачів фінансовими продуктами та послугами. Діяльність із підвищення рівня доступності та користування фінансовими послугами, підвищення рівня фінансової грамотності населення і захисту прав споживачів фінансових послуг називають «фінансовою інклюзією» [5].

Фінансова інклюзія є стратегічним напрямом розвитку фінансового сектору і, на думку Світового банку, є необхідною передумовою для досягнення 7-ми із 17 Цілей сталого розвитку [6], визначених ООН. Наприклад, зміст фінансової інклюзії передбачає, що будь-яка приватна особа чи суб'єкт господарювання має доступ до необхідних фінансових продуктів і послуг, які відповідають їхнім потребам: можливість проведення розрахунків, заощадження, кредити та страхування. Відповідно до стратегії розвитку фінансового сектору України до 2025 року, пріоритетним напрямом розвитку також визначено фінансову інклюзію [4]. Цей напрям передбачає реалізацію таких кроків: підвищення доступності та рівня користування фінансовими послугами; посилення захисту прав споживачів фінансових послуг; підвищення рівня фінансової грамотності населення.

Враховуючи, що Україна обрала шлях євроінтеграції і отримала статус кандидата в члени Європейського Союзу, дуже важливо вже зараз створити правові підстави для захисту прав та інтересів громадян-інвесторів, адже інвестування українців в національну економіку має забезпечити нашій державі забезпечити стабільну економіку в воєнний час та фінансування інвестиційних проектів в післявоєнне відновлення.

Література:

1. Directive 2013/11/EU of the European Parliament and of the Council of 21 May 2013 on alternative dispute resolution for consumer disputes and amending Regulation (EC) № 2006/2004 and Directive 2009/22/EC (Directive on consumer ADR). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2013/11/oj>.
2. Regulation (EU) 2017/2394 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2017 on cooperation between national authorities responsible for the enforcement of consumer protection laws and repealing Regulation (EC) № 2006/2004. URL: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2394/oj>.
3. Recasting Commission Decision 2010/C 199/02 of 20 July 2010 setting up a Financial Services User Group : Commission Decision of 30.01.2017 C (2017) 359, Brussels. URL: https://finance.ec.europa.eu/document/download/94f28be4-8af6-4d82-bc0a-d40daba72459_en?filename=fsug-decision-2017_en.pdf.
4. Стратегія розвитку фінансового сектору України до 2025 року. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Strategija_financovogo_sectoru_ua.pdf.
5. Яценко Т. В. Аналіз сучасних тенденцій до функціонування мегарегуляторів як суб'єктів державного регулювання у сфері ринків фінансових послуг. *Право і суспільство*. 2019. № 5. С. 104–110.
6. Universal Financial Access by 2020. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/financialinclusion/brief/achieving-universal-financial-access-by-2020>.